

SMITTEVERN NYTT

2014

Polio – gammel kjenning – ny risiko

Tid for poliovaksine? For deg, din pasient eller for flokkimmuniteten

Risikoen for import av polio til Norge har økt som følge av en rekke konflikter i Afrika og Asia. Spesielt krigen i Syria har vist at der hvor barnevaksinasjonsprogrammet bryter sammen følger epidemier, og utbrudd av polio er rapportert fra Syria og naboland som har tatt imot syriske flyktninger.

Folkehelseinstituttets (FHI) sendte et informasjonsbrev til kommunehelsetjenesten d. 14.04.14 med oppfordring til økt oppmerksomhet på muligheten for innføring av polio til Norge. Her følger et sammendrag av informasjonen fra FHI.

Det anbefales økt overvåkning, årvåkenhet og vaksinerings for å unngå at import av poliovirus fører til utbrudd. Også vaksine mot andre vaksineforebyggbare sykdommer, som røde hunder og meslinger, bør vurderes.

Anbefalte tiltak i Norge

1. Barn og voksne som kommer til Norge for å søke asyl eller bosettes, og som ikke har sikker/ dokumentert grunnvaksinerings i henhold til alder, anbefales vaksinerings så raskt som praktisk mulig. Serumanalyser for påvisning av antistoffer anbefales ikke. Ved usikker vaksinasjonsstatus er det bedre å gi for mange enn for få vaksinedoser.

a. Grunnvaksinerings av barn er gratis. Barn som er vaksinert med OPV (dråpevaksine mot polio som brukes i mange land) skal i tillegg ha en dose IPV (poliovaksine i sprøyteform) for å ansees fullvaksinert. Hepatitt B vaksinasjon er ofte også aktuelt.

b. Voksne uten sikker poliovaksine anbefales 3 doser inaktivert poliovaksine (IPV). Vaksinerings av voksne innvandringsgrupper skal i utgangspunktet dekkes av den enkelte. Folkehelseinstituttet gjorde høsten 2013 enkeltkomponentvaksine mot polio (IPV) tilgjengelig uten vederlag for voksne asylsøkere på mottak. MMR-vaksine leveres gratis til antatt ikke-immune mot røde hunder og meslinger. FHI anbefaler at kommunene legger til rette for vaksinasjon av uvaksinerte/ ufullstendige vaksinerte på en smidig måte, og helst uten kostnader for den enkelte for å sikre oppfølging. Mange i disse gruppene har dårlig økonomi.

2. Arbeidstilsynet gir overordnede anbefalinger om vaksinasjon av visse yrkesgrupper. Generelt anbefales alle å være vaksinert mot stivkrampe, difteri, kikhoste og polio. Ansatte ved mottak og i enkelte grupper i helsevesenet antas å være mer utsatt for importerte infeksjonssykdommer enn andre, og kan også smitte beboere og sårbare pasienter.

Vaksinasjon av spesielt utsatte arbeidstakere er en HMS-oppgave, og skal dekkes av arbeidsgiver etter konkret risikovurdering.

Situasjonen i Syria

Krigen i Syria har ført til at vaksinasjonsprogrammet har brutt sammen, slik at barn født etter ca 2011-2012 i liten grad er vaksinert mot polio, røde hunder, meslinger og øvrige sykdommer. Før krigen har Syria hatt en gjennomgående høy vaksinasjonsdekning, slik at de fleste ungdommer og voksne kan antas være grunnvaksinert.

Syriske asylsøkere i Norge 2013-2014

Det har kommet knapt 1000 syriske asylsøkere til Norge, de fleste yngre voksne menn. Stortinget har i tillegg besluttet å ta imot 1000 syriske flyktninger gjennom FN-systemet. Mottak forventes å starte i april 2014. Barnefamilier prioriteres for bosetting i Norge. FN-flyktningene bosettes direkte i kommunene. Kartlegging av vaksinasjonsstatus med eventuell oppfølging av vaksinasjon vil da være et ansvar for kommunehelsetjenesten

Poliosituasjonen i andre land

Det er også pågående utbrudd av vilt poliovirus i flere andre land, som Somalia, Etiopia, Kenya og Kamerun. Videre har land som Afghanistan, Pakistan og Nigeria aldri utryddet polioviruset. Faren for utbrudd blant personer født i Norge ansees som liten, ettersom vaksinedekningen mot polio er høy. Immunitet etter vaksine avtar imidlertid over tid (ca 10-15 år), og det kan finnes uvaksinerte barn og voksne. Dette gjelder særlig i andre innvandrings- og flyktninggrupper (i alle aldre) fra land med ikke-fungerende vaksinasjonsprogrammer, som ikke er vaksinert etter ankomst til Norge.

Overvåkning av mulige polioutfeller i Norge

Sykehusene overvåker akutte slappe lammelser (AFP) blant barn under 15 år. Informasjon om polioovervåking finnes på <http://www.fhi.no/tema/smittevern-og-overvaaking/polio-overvaaking>. Her finnes også lenker til risikovurdering fra WHO og ECDC (fra høsten 2013).

Tiltak ved mistenkt polio

Klinikker anmodes om å ha økt årvåkenhet for mulig polio ved mottak av pasienter med akutte slappe lammelser eller meningoencefalitt (hjernebetennelse) i sykehus, uansett pasientens alder.

Primærhelsetjenesten bør også ha økt årvåkenhet. Tilfellet skal varsles smittevernvakta FHI umiddelbart (21076348) om det mistenkes polio, og det skal iverksettes følgende tiltak: 1. Adekvat smitteverntiltak (fecal-oral smitte via person, vann eller mat) for pasientens kontakter. Kontakt avdeling for infeksjonsovervåking for råd (Smittevernvakta 21076348 eller 21076643 dagtid).

Vaksinerings av uvaksinerte nærkontakter eller nærkontakter som ikke er blitt vaksinert siste 10 år iverksettes straks. Avføringsprøver av husstandsmedlemmer og andre nærkontakter er aktuelt.

Kilder:

Brev fra Folkehelseinstituttet til Landets kommuner, Kommunehelsetjenesten/ Kommuneoverlegene av 14.04.2014

